

॥ ఓం న్యతే తేజుషేషైయ ॥

05.10.2022 - బుధవరము (166వ శాసన)

యోగ ర్థసా

ః త్రి గురు పూర్ణాః ॥

గురుభ్రహ్మై గురుర్విష్టః, గురుర్దేవో మహాశ్వరః ।

గురుస్మాక్షాత్ పరం బ్రహ్మా, తప్యై శ్రీగురవే నమః ॥

ః త్రిభేరు పూర్ణాః ॥

భాస్వచ్ఛంద్రసమే యదీయనయనే, భార్య యదీయా రమా
యస్మాద్విశ్వస్పుడప్యభూద్యమికులం, యద్యానయుక్తం సదా ।
నాథో యో జగతాం నగేంద్రదుహితుః, నాథోఽపి యద్భుతిమాన్
తాతో యో మదనస్య యో దురితహో, తం వేంకటేశం భజే ॥

ః పతంజలి పూర్ణాః ॥

చిత్తస్య వృత్తిమనురుధ్య సుసాధనాభిః జీవః సమాధిమధిగచ్ఛతి యన్నతేవా
యోగాస్తథా వసుమితా అధియోగశాస్త్రం యేనాశ్రితా మమ పతంజలయే నమోఽస్తై ॥
నమో హిరణ్యగర్భాదిభ్యః, యోగ విద్యాసంప్రదాయ కర్తృభ్యః, ।
వంశర్షిభ్యః, నమో మహాధ్యః, నమో గురుభ్యః ॥

యైగందర్భానం త్రుతచనం - బ్రహ్మతీ కుశాప్తి లభ్యనైధ శర్మ గాలచే ప్రారంభం

ః త్రికూపు పూర్ణాః ॥

వసుదేవసుతం దేవం, కంపచాణూరమర్దనమ్ ।

దేవకీపరమానందం, కృష్ణం వందే జగద్గురుమ్ ॥

ః త్రి గౌతమి పూర్ణాః ॥

సర్వోపనిషదోగావః, దోగ్గా గోపాలవందనః ।

పార్థ వత్సస్మధీర్భక్తా, దుగ్గం గీతామృతం మహాత్ ॥

॥ అథ, శ్రీమద్భగవదీతాసు, ఉపనిషత్స్య, బ్రహ్మవిద్యాయాం, యోగశాస్త్రే,
శ్రీకృష్ణరూప సంవాదే, ఆత్మ సంయుమ యోగోనామ షష్టోఽధ్యయః ॥

॥ తీ భగవతీసువిచ ॥

అనాశ్రితః కర్మఫలం కార్యం కర్మ కరోతి యః ।

స సన్మూసీ చ యోగీ చ న నిరగ్నిర్మ చాక్రియః ॥

॥ 6-01 ॥

యం సన్మూసమితి ప్రాపులః యోగం తం విద్ధి పాండవ ।

న హ్యసన్మూప్తసంకల్పః యోగీ భవతి కశ్చన ॥

॥ 6-02 ॥

ఆరురుక్షోర్మనేర్యోగం కర్మ కారణముచ్యతే ।

యోగారూఢస్య తష్టైవ శమః కారణముచ్యతే ॥

॥ 6-03 ॥

యదా హి నేంద్రియార్థము న కర్మస్వమపజ్జతే ।

సర్వసంకల్పసన్మూసీ యోగారూఢప్తదోచ్యతే ॥

॥ 6-04 ॥

ఉధరేదాత్మనాత్మానం నాత్మానమవసాదయేత్ ।

ఆత్మైవ హ్యత్మనో బంధుః ఆత్మైవ రిపురాత్మనః ॥

॥ 6-05 ॥

బంధురాత్మాత్మనస్తస్య యేనాత్మైవాత్మనా జితః ।

అనాత్మనస్త శత్రుత్వే వర్తేతాత్మైవ శత్రువత్ ॥

॥ 6-06 ॥

జితాత్మనః ప్రశాంతస్య పరమాత్మా సమహితః ।

శీతోష్ణసుఖదుఃఖేము తథా మానావమానయోః ॥

॥ 6-07 ॥

జ్ఞానవిజ్ఞానతృప్తాత్మా కూటస్థ విజితేంద్రియః ।

యుక్త ఇత్యచ్యతే యోగీ సమలోష్టాశ్చకాంచనః ॥

॥ 6-08 ॥

సుహృనిగ్రామ్యదాసీనమధ్యష్ఠద్వ్యబంధుము ।

సాధుష్యపీ చ పాపేము సమబుద్ధిర్వశిష్యతే ॥

॥ 6-09 ॥

యోగీ యుంజీత సతతమ్ ఆత్మానం రహసి స్థితః ।

ఏకాకీ యతచిత్తాత్మా నిరాశీరపరిగ్రహః ॥

॥ 6-10 ॥

శుచౌ దేశే ప్రతిష్టాప్య స్థిరమాసనమాత్మనః ।

నాత్మ్యచ్ఛితం నాత్మనిచం చైలాజినకుశోత్తరం ॥

॥ 6-11 ॥

తత్క్రికాగ్రం మనః కృత్వా యతచిత్తేంద్రియక్రియః ।
ఉంపవిశ్యాసనే యుంజ్యాత్ యోగమాత్మైవిషుద్ధయే ॥

॥ 6-12 ॥

సమం కాయశిరోగ్రీవం ధారయన్వచలం స్థిరః ।
సంప్రేష్య నాసికాగ్రం స్వం దిశశ్చానవలోకయన్ ॥

॥ 6-13 ॥

ప్రశాంతాత్మా విగతభీః బ్రహ్మాచారిప్రతే స్థితః ।
మనస్యంయమ్య మచ్చిత్తః యుక్త ఆసీత మత్పురః ॥

॥ 6-14 ॥

యుంజన్వేవం సదాత్మానం యోగీ నియతమానసః ।
శాంతిం నిర్వాణపరమాం మత్సంస్థామధిగచ్ఛతి ॥

॥ 6-15 ॥

నాత్యశ్వతస్తు యోగోఽస్తి న చైకాంతమనశ్వతః ।
న చాతిస్వప్నశీలస్య జాగ్రతో వైవ చార్జున ॥

॥ 6-16 ॥

యుక్తాహారవిహారస్య యుక్తచేష్టస్య కర్మసు ।
యుక్తస్వప్నావబోధస్య యోగో భవతి దుఃఖహో ॥

॥ 6-17 ॥

యదా వినియతం చిత్తమ్ ఆత్మన్యేవావతిష్ఠతే ।
నిస్మిహస్సర్వకామేభ్యః యుక్త ఇత్యచ్యతే తదా ॥

॥ 6-18 ॥

యథా దీపో నివాతస్థః నేంగతే సోపమా స్ఫృతా ।
యోగినో యతచిత్తస్య యుంజతో యోగమాత్మనః ॥

॥ 6-19 ॥

యతోపరమతే చిత్తం నిరుద్ధం యోగసేవయా ।
యత్త చైవాత్మనాత్మానం పశ్యన్నాత్మని తుష్యతి ॥

॥ 6-20 ॥

సుఖమాత్యంతికం యత్తత్ బుద్ధిగ్రాహ్యమతీంద్రియం ।
వేత్తి యత్త న చైవాయం స్థితశ్చలతి తత్త్వతః ॥

॥ 6-21 ॥

యం లబ్ధ్య చాపరం లాభం మన్యతే నాధికం తతః ।
యస్మిన్ స్థితో న దుఃఖేన గురుణాపి విచాల్యతే ॥

॥ 6-22 ॥

తం విద్యాద్యుఃఖసంయోగవియోగం యోగసంజ్ఞితం ।
స నిశ్చయేన యోక్తవ్యః యోగోఽనిర్వణ్ణచేతసా ॥

॥ 6-23 ॥

సంకల్పప్రభవాన్ కామాన్ తృక్త్యా సర్వానశేషతః ।

॥ 6-24 ॥

మనషైవేంద్రియగ్రామం వినియమ్య సమంతతః ॥

శనైశ్వనైరుపరమేద్ బుద్ధ్యా ధృతిగృహీతయా ।

॥ 6-25 ॥

ఆత్మసంస్థం మనః కృత్యా న కించిదపి చింతయేత్ ॥

యతో యతో నిశ్చరతి మనశ్చంచలమష్టిరం ।

॥ 6-26 ॥

తతస్తతో నియమ్యైతత్ ఆత్మన్యేవ వశం నయేత్ ॥

ప్రశాంతమనసం హ్యానం యోగినం సుఖముత్తమం ।

॥ 6-27 ॥

ఉషైతి శాంతరజసం బ్రహ్మభూతమకల్పణం ॥

యుంజన్మేవం సదాత్మానం యోగీ విగతకల్పణః ।

॥ 6-28 ॥

సుఖేన బ్రహ్మసంస్పర్శమ్ అత్యంతం సుఖమష్టతే ॥

సర్వభూతస్థమాత్మానం సర్వభూతాని చాత్మని ।

॥ 6-29 ॥

రష్టతే యోగయక్తాత్మా సర్వత్ర సమదర్శనః ॥

యో మాం పశ్యతి సర్వత్ర సర్వం చ మయి పశ్యతి ।

॥ 6-30 ॥

తస్యహం న ప్రణశ్యామి స చ మే న ప్రణశ్యతి ॥

సర్వభూతస్థితం యో మాం భజత్యేకత్యమస్థితః ।

॥ 6-31 ॥

సర్వధా వర్తమానో పి స యోగీ మయి వర్తతే ॥

ఆత్మాపమ్యేవ సర్వత్ర సమం పశ్యతి యోర్భూతః ।

॥ 6-32 ॥

సుఖం వా యది వా దుఃఖం స యోగీ పరమో మతః ॥

॥ అర్థాన్ ఉత్సవిత ॥

యోర్భూతః యోగస్థయా ప్రోక్తః సామ్యేవ మధుసూదన ।

॥ 6-33 ॥

ఏతస్యహం న పశ్యామి చంచలత్యాత్ స్థితిం స్థిరాం ॥

చంచలం హి మనః కృష్ణ ప్రమాధి బలవద్ ధృఢం ।

॥ 6-34 ॥

తస్యహం నిగ్రహం మన్యే వాయోరివ సుధుష్టరం ॥

॥ త్రీ భూతోభూతిత ॥ ఆసంశయం మహాబాహా మనో దుర్మిగ్రహం చలం ।

॥ 6-35 ॥

అభ్యాసేన తు కౌంతేయ వైరాగ్యేణ చ గృహ్యతే ॥

అసంయతాత్మనా యోగః దుష్టాప ఇతి మే మతః ।

॥ 6-36 ॥

వశ్యత్మనా తు యతతా శక్యోఽవాప్తముపాయతః ॥

॥ అర్ణున ఉనిచ ॥

అయతిశ్రుద్ధయోసేతః యోగాచ్ఛలితమానసః ।

॥ 6-37 ॥

కచ్చినోభయవిభ్రష్టః చిన్నాభమివ నశ్యతి ।

॥ 6-38 ॥

అప్రతిష్టో మహాబాహో విమూడో బ్రహ్మాణః పథి ॥

ఏతనై సంశయం కృష్ణ చేత్తుమర్మస్యశేషతః ।

॥ 6-39 ॥

త్వదన్యస్యంశయస్యాస్య చేత్తా న హృషపద్యతే ॥

॥ శ్రీ భగవానునిచ ॥ పార్థ వైవేహ నాముత వినాశస్తస్య విద్యతే ।

॥ 6-40 ॥

ప్రాప్య పుణ్యకృతాం లోకాన్ ఉషిత్వా శాశ్వతిస్యమః ।

॥ 6-41 ॥

శుచినాం శ్రీమతాం గేహే యోగభ్రష్టోఽభిజాయతే ॥

అధవా యోగినామేవ కులే భవతి ధీమతాం ।

॥ 6-42 ॥

ఏతద్భి దుర్లభతరం లోకే జన్మ యదీదృశం ॥

తత్త తం బుద్ధిసంయోగం లభతే పౌర్వదేహికం ।

॥ 6-43 ॥

యతతే చ తతో భూయః సంసిద్ధా కురునందన ॥

పూర్వాభ్యాసేన తేవై ప్రోయతే హ్యవశోఽపి సః ।

॥ 6-44 ॥

జిజ్ఞాసురపి యోగస్య శబ్దబ్రహ్మతివర్తతే ॥

ప్రయత్నాద్యతమానస్తు యోగీ సంశుద్ధకిల్పః ।

॥ 6-45 ॥

అనేకజన్మసంసిద్ధః తతో యాతి పరాం గతిం ॥

తపస్విభోఽధికో యోగీ జ్ఞానిభోఽపి మతోఽధికః ।

॥ 6-46 ॥

కర్మిభ్యశ్చధికో యోగీ తస్మాద్యోగీ భవార్జన ॥

యోగినామపి సర్వాపాం మధుతేనాంతరాత్మనా ।

॥ 6-47 ॥

శద్భావాన్ భజతే యో మాం స మే యుక్తతమో మతః ॥

॥ ఇతి, శ్రీమద్భగవదీతాసు, ఉపనిషత్సృ, బ్రహ్మవిద్యాయాం, యోగశాస్త్రే,
శ్రీకృష్ణరూప సంవాదే, ఆత్మ సంయుమ యోగోనామ షష్టోఽధ్యాయః ॥

॥ అథ, శ్రీమద్భగవదీతాసు, ఉపనిషత్సృ, బ్రహ్మవిద్యాయాం, యోగశాస్త్రే,
శ్రీకృష్ణరూప సంవాదే, జ్ఞాన విజ్ఞాన యోగోనామ సప్తమోఽధ్యాయః ॥

॥ తీ భగవిశ్వమిత్ర ॥

మయ్యాసక్తమనాః పార్థ యోగం యుంజన్ మదాశ్రయః ।

అసంశయం సమగ్రం మాం యథా జ్ఞాస్యసి తచ్ఛుణు ॥

॥ 7-01 ॥

జ్ఞానం తేఉ హం సవిజ్ఞానమ్ ఇదం వక్షాయమ్యశేషతః ।

యద్ జ్ఞాత్యా నేహ భూయోన్యత్ జ్ఞాతవ్యమవశిష్యతే ॥

॥ 7-02 ॥

మనుష్యాణాం సహస్రేషు కళ్చిద్యతతి సిద్ధయే ।

యతతామపి సిద్ధానాం కళ్చిన్నాం వేత్తి తత్త్వతః ॥

॥ 7-03 ॥

భూమిరాపోనలో వాయుః ఖం మనో బుద్ధిరేవ చ ।

అహంకార ఇతియం మే భిన్న ప్రకృతిరష్టధా ॥

॥ 7-04 ॥

అపరేయమితస్యన్యాం ప్రకృతిం విద్ధి మే పరాం ।

జీవభూతాం మహాబాహో యయేదం ధార్యతే జగత్ ॥

॥ 7-05 ॥

ఏతద్వోనీని భూతాని సర్వాణిత్యపథారయ ।

అహం కృత్స్నస్య జగతః ప్రభవః ప్రభయస్తథా ॥

॥ 7-06 ॥

మత్తః పరతరం నాన్యత్ కించిదస్తి ధనంజయ ।

మయి సర్వమిదం ప్రోతం సూత్రే మణిగణా ఇవ ॥

॥ 7-07 ॥

రసోన్మహమస్య కౌంతేయ ప్రభాస్మి శశిసూర్యయోః ।

ప్రణవస్యర్వవేదేషు శబ్దః భే పొరుషం నృషు ॥

॥ 7-08 ॥

పుణోయి గంధః పృథివ్యాం చ తేజశ్చస్మినై విభావసౌ ।

జీవనం సర్వభూతేషు తపశ్చస్మినై తపస్యేషు ॥

॥ 7-09 ॥

భీజం మాం సర్వభూతానాం విద్ధి పార్థ సనాతనం ।

బుద్ధిర్భుద్ధిమతామస్మి తేజస్తేజస్యైనామహం ॥

॥ 7-10 ॥

బలం బలవతాం చాహం కామరాగవివర్జితం ।
 ధర్మవిరుద్ధో భూతేషు కామోఉస్మై భరతర్షబ్ ॥ || 7-11 ||

యే చైవ సాత్మ్యకా భావః రాజసాస్తామసాశ్చ యే ।
 మత్త ఏవేతి తాన్విద్ధి న త్వహం తేషు తే మంయ ॥ || 7-12 ||

త్రిభిర్భూమయైర్భూషైః ఏభిస్పుర్వమిదం జగత్ ।
 మోహితం నాభిజానాతి మామేభ్యః పరమవ్యయం ॥ || 7-13 ||

దైవీ హ్యాషా గుణమయా మమ మాయా దురత్యయా ।
 మామేవ యే ప్రపద్యంతే మాయామేతాం తరంతి తే ॥ || 7-14 ||

న మాం దుష్టుతినో మూడాః ప్రపద్యంతే నరాధమాః ।
 మాయయాపహృతజ్ఞానాః ఆసురం భావమాశ్రితాః ॥ || 7-15 ||

చతుర్విధా భజంతే మాం జనాః సుకృతినోఽర్జున ।
 ఆర్థో జిజ్ఞాసురర్థార్థీ జ్ఞానీ చ భరతర్షబ్ ॥ || 7-16 ||

తేషాం జ్ఞానీ నిత్యయుక్తః ఏకభక్తిర్విశిష్యతే ।
 ప్రియో హి జ్ఞానినోఽత్యర్థమ్ అహం స చ మమ ప్రియః ॥ || 7-17 ||

ఉదారాస్పర్య ఏవైతే జ్ఞానీ త్వాత్మైవ మే మతం ।
 ఆశ్చితస్ప హి యుక్తాత్మా మామేవానుత్తమాం గతిం ॥ || 7-18 ||

బహునాం జన్మనామంతే జ్ఞానవాన్ మాం ప్రపద్యతే ।
 వాసుదేవస్పర్యమితి స మహాత్మా సుదుర్లభః ॥ || 7-19 ||

కామైషైషైర్పూతజ్ఞానాః ప్రపద్యంతేఽన్యదేవతాః ।
 తం తం నియమమాస్తాయ ప్రకృత్యా నియతస్మయా ॥ || 7-20 ||

యో యో యాం యాం తనుం భక్తః శ్రద్ధయార్థితుమిచ్ఛతి ।
 తస్య తస్యాచలాం శ్రద్ధాం తామేవ విదధామ్యహం ॥ || 7-21 ||

స తయా శ్రద్ధయా యుక్తః తస్యారాధనమీహతే ।
 లభతే చ తతః కామాన్ మయైవ విహాతాన్ హితాన్ ॥ || 7-22 ||

అంతవత్తు ఘలం తేషాం తద్భవత్యల్పమేధసాం ।
 దేవాన్ దేవయజో యాంతి మద్భక్తా యాంతి మామపి ॥ || 7-23 ||

అవ్యక్తం వ్యక్తిమాపన్నం మన్యంతే మామబుద్ధయః ।

॥ 7-24 ॥

పరం భావమజానంతః మమావ్యయమనుత్తమం ॥

నాహం ప్రకాశస్సర్వస్య యోగమాయాపమావృతః ।

మూర్ఖోఽయం నాభిజానాతి లోకో మామజమవ్యయం ॥

॥ 7-25 ॥

వేదాహం సమతీతాని వర్తమానాని చార్షున ।

భవిష్యణి చ భూతాని మాం తు వేద న కశ్చన ॥

॥ 7-26 ॥

ఇచ్చాద్వేషపముత్థేన ద్వంద్వమోహన భారత ।

సర్వభూతాని సమ్మాహం సర్దే యాంతి పరంతప ॥

॥ 7-27 ॥

యేషాం త్వంతగతం పాపం జనానాం పుణ్యకర్మణాం ।

తే ద్వంద్వమోహనిర్ముక్తాః భజంతే మాం దృఢప్రతాః ॥

॥ 7-28 ॥

జరామరణమొక్షాయ మామాశ్రిత్య యతంతి యే ।

తే బ్రహ్మ తద్విదుః కృత్స్నమ్ అధ్యాత్మం కర్మ చాఖిలం ॥

॥ 7-29 ॥

సాధిభూతాధిదైవం మాం సాధియజ్ఞం చ యే విదుః ।

ప్రయాణకాలేఽపి చ మాం తే విదుర్యక్తచేతసః ॥

॥ 7-30 ॥

॥ ఇతి, శ్రీమద్బుగవాంశు, ఉపనిషత్స్య, బ్రహ్మవిద్యాయాం, యోగశాస్త్రే,
శ్రీకృష్ణార్జున సంవాదే, జ్ఞాన విజ్ఞాన యోగోనామ సప్తమో2ధ్యాయః ॥

=====

యత్ర యోగేశ్వరః కృష్ణః యత్ర పార్శ్వ ధనుభూరః ।

తత్ర శ్రీర్విజయా భూతి : ధ్రువానీతిర్మతిర్మతిర్మతిర్మతి ॥

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహినం చ యద్భవేత్ ।

తత్పర్యం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమో2స్తు తే ॥

శాయేన వాచా మనసేష్టిమైర్వా బుధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్యభావాత్ ।

కరోమి యద్యత్ సకలం పరమై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

సర్వే భవమ్తు సుఖినః సర్వే సన్తు నిరామయః ।

సర్వే భద్రాణి పశ్యస్తు మా కళ్చిత్ దుఃఖభాగ్మవేత్ ॥

శ్రీయః కాన్తాయ కల్యాణనిధయే నిధయే2ర్థినామ్ ।

శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

ఔ ఔ ఔ